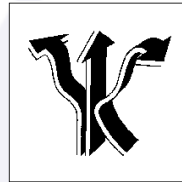

**Міжрегіональна
Академія управління персоналом**

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

з дисципліни

**“ПРОФОРІЄНТАЦІЯ.
ПІДБІР КАДРІВ”**

ПІДБІР КАДРІВ”

(«ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ

ТА ПІДГОТОВКА КАДРІВ»)

(для бакалаврів)

1

МАУП

Київ – 2016

Підготовлено доцентами кафедри управління персоналом та економіки праці Н. Г. Швець та Н.В. Головач

Перезатверджено на засіданні кафедри управління персоналом та економіки праці (протокол № 1 від 29 серпня 2016 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту менеджменту та бізнесу ім. Б. Хмельницького (протокол №8 від 30.08.2016 р.)

Швець Н. Г., Головач Н.В. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни “Професійна орієнтація. Підбір кадрів” (для бакалаврів). — К.: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2016. — 42 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план дисципліни “Професійна орієнтація. Підбір кадрів” (Професійна орієнтація та підготовка кадрів»), програмний матеріал з тестами для самоконтролю, темами рефератів, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2016 ©

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основним призначенням системи методів професійної орієнтації є ефективне та якісне забезпечення підприємств, фірм і організацій кадрами потрібних професій і кваліфікацій. Професійна орієнтація є засобом раціонального, дбайливого використання трудових ресурсів, що забезпечує максимальний ефект і мінімальні витрати на підготовку і подальше професійне удосконалення спеціалістів.

Мета курсу — сприяти формуванню умінь і навичок ведення профорієнтаційної роботи в організації. Студенти засвоюють знання з дисципліни відповідно до вимог і рекомендацій, викладених в організаційно-методичних матеріалах МАУП, а також у цій розробці.

Студенти вивчають дисципліну “Професійна орієнтація. Підбір кадрів” (Професійна орієнтація та підготовка кадрів»), за навчально-методичним посібником “Система методів профорієнтації”, яким вони забезпечуються відповідно до плану самостійної роботи.

Після вивчення розділів і тем, визначених навчально-тематичним планом дисципліни, студентам необхідно виконати практичне завдання. Вони повинні *уміти*:

- проводити профконсультаційну роботу;
- проводити заходи щодо професіонального підбору кадрів;
- обґрунтовувати перелік вимог до персоналу при прийомі на роботу;
- використовувати передовий закордонний та вітчизняний досвід

профорієнтаційної роботи;

- аналізувати діяльність персоналу з метою складання професіограм;
- розраховувати ефективність впровадження профорієнтації в систему кадрової роботи.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
ДИСЦИПЛІНИ
“ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ. ПІДБІР КАДРІВ” (ПРОФЕСІЙНА
ОРІЄНТАЦІЯ ТА ПІДГОТОВКА КАДРІВ»)

№	Назва змістового модуля і теми
Змістовий модуль I. Методологічні засади професійної діяльності	
1.	Професійне самовизначення людини
2.	Соціально-економічні і культурно-історичні умови виникнення професійної орієнтації
3.	Зміст і етапи професійної роботи
Змістовий модуль II. Технологія професіографічних досліджень	
4.	Загальний огляд класифікації професій
Змістовий модуль III. Профорієнтаційне консультування	
5.	Основні поняття та принципи профорієнтаційного консультування
6.	Техніка профорієнтаційного консультування
Змістовий модуль IV. Підбір кадрів	
7.	Специфіка сучасного підходу до професійного підбору
8.	Джерела забезпечення підприємства кадрами
РАЗОМ ГОДИН: 90	

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів полягає у підготовці до семінарських, практичних та лабораторних занять. Викладачем подається додаткові теми цих занять та завдання, які студенти повинні підготувати, спираючись на лекційний матеріал. Студентам пропонується самостійно опрацювати та поглибити знання з наступних тем, зробити конспект, що перевірятиметься викладачем по даним темам на семінарських заняттях.

Зміст самостійної роботи з курсу “Професійна орієнтація. Підбір кадрів” (Професійна орієнтація та підготовка кадрів») спрямований на поглиблення теоретичних знань, розвиток самостійного мислення і набування вмінь опрацювання наукової літератури. Все це має сприяти професійному самовизначенню майбутніх викладачів.

Від слухачів (магістрантів, аспірантів) вимагається:

1. Ведення тематичного словника.
2. Опрацювання літератури з кожної теми за формою, яка обирається самостійно (конспект, тези, план, таблиця, схема, висновки тощо і, з визначенням особистого ставлення до змісту роботи (за бажанням). Список рекомендованої літератури до кожної теми можна доповнити науковими працями, які слухач підібрав самостійно.

Доцільно порівнювати виклад (або зміст) матеріалу з певного питання в різних джерелах. Якщо наукові положення в них повторюються, можна лише анотувати статтю.

3. Висловити своє міркування щодо питань проблемного характеру, які подані до кожної теми. Вони спрямовані на усвідомлення актуальних проблем і пошук шляхів їх вирішення, загострення уваги на суперечностях, які залежать від конкретних умов педагогічного процесу і життєвих обставин.

4. Доцільно основний зміст кожної теми подати у вигляді таблиці або схеми, проаналізувати та доповнити запропоновані таблиці.

5. Виконати завдання на розвиток рефлексивних процесів, аналіз і оцінку власної навчально-професійної діяльності, визначення професійних рис своєї особистості.

Наприкінці опрацювання курсу важливо дати самооцінку якості його засвоєння загалом (або окремих тем). Доцільно поставити собі конкретну оцінку. До того ж обов'язково зазначити свої критерії оцінювання та що було зроблено, щоб відповідати їм.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ “ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ. ПІДБІР КАДРІВ” (ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ ТА ПІДГОТОВКА КАДРІВ»)

Змістовий модуль I. Методологічні засади професійної діяльності

Тема 1. Професійне самовизначення людини

Загальні поняття:

Професійне самовизначення - процес, що охоплює весь період професійної діяльності особистості: від виникнення професійних намірів до виходу з трудової діяльності. Він пронизує весь життєвий шлях людини. Піком цього процесу, переломним моментом у житті є акт вибору професії. За часом він звичайно збігається з закінченням школи і тісно пов'язаний з попередніми етапами професійного самовизначення.

Питання, які виносяться на самостійне опрацювання (до іспиту, заліку):

1. Структура «професійно обумовленої особистості»: професійна спрямованість, професійна компетентність, професійно важливі якості та професійно значущі психофізіологічні властивості.
2. Кризи професійного становлення: навчально-професійної орієнтації, професійного навчання, професійних експектацій, криза професійного росту, криза професійної кар'єри, криза професійної самореалізації, криза втрати професійної діяльності.

Дати відповіді на питання (для обговорення на семінарських заняттях):

1. Зміст понять "задатки" і "здібності".
2. Поняття професійної спрямованості.
3. Складові професійної спрямованості (інтереси, бажання, наміри, нахили, ідеали; ціннісні орієнтації, мотиви, соціально-професійний статус).
4. Професійно важливі особисті якості.

Темати рефератів:

1. Поняття професійної спрямованості та її складові
2. Професійно значущі психофізіологічні властивості (ключові кваліфікації).
3. Загальні, спеціальні і професійні здібності.
4. Професійна компетентність та її структура.
5. Професійне самовизначення як пошук сенсу в трудовій діяльності.

Практичне заняття

Типологічний опитувальних на визначення професійної спрямованості (за методикою Дж. Голланда)

На основі психологічного аналізу професій, виділяється 6 шкал відповідних 6 типів особистості: 1) реалістичний тип; 2) інтелектуальний тип; 3) соціальний тип; 4) конвенціональний тип; 5) підприємницький тип; 6) артистичний тип.

Кожному типу відповідає 14 різних професій. Це врівноважує шкали в кількісному відношенні і дозволяє здійснювати порівняння вираженості того чи іншого типу «всередині» кожного випробуваного.

Стимулюючий матеріал

1.	Інженер-технолог А	Інженер-конструктор Б
2.	В'язальник А	Санітарний лікар Б
3.	Кухар А	Оператор Б
4.	Фотограф А	Завідувач магазином Б
5.	Кресляр А	Дизайнер Б
6.	Філософ А	Психіатр Б
7.	Вчений-хімік А	Бухгалтер Б
8.	Редактор наукового журналу А	Адвокат Б
9.	Лінгвіст А	Перекладач художньої літератури Б
10.	Лікар-психіатр А	Статистик Б
11.	Завуч А	Голова профкому Б
12.	Спортивний лікар А	Фейлетоніст Б
13.	Нотаріус А	Постачальник Б
14.	Перфоратор А	Карикатурист Б
15.	Політичний діяч А	Письменник Б
16.	Садівник А	Метеоролог Б
17.	Водій тролейбуса А	Медсестра Б
18.	Інженер-електронщик А	Секретар-друкарка Б
19.	Маляр А	Художник по металу Б
20.	Біолог А	Окуліст Б
21.	Телеоператор А	Режисер Б
22.	Гідролог А	Ревізор Б
23.	Зоолог А	Головний зоотехнік Б
24.	Математик А	Архітектор Б
25.	Працівник дитячої кімнати міліції А	Діловод Б
26.	Учитель А	Командир військової частини Б
27.	Вихователь А	Художник по кераміці Б

28.	Економіст А	Завідувач відділом Б
29.	Коректор А	Критик Б
30.	Завгосп А	Директор Б
31.	Радіооператор А	Спеціаліст з ядерної фізики Б
32.	Налагоджувальник А	Монтажник Б
33.	Агроном-насіннезнавець А	Голова колгоспу Б
34.	Закрійник-модельєр А	Декоратор Б
35.	Археолог А	Експерт Б
36.	Працівник музею А	Консультант Б
37.	Вчений А	Актор Б
38.	Логопед А	Стенографіст Б
39.	Лікар А	Дипломат Б
40.	Головний бухгалтер А	Директор Б
41.	Поет А	Психолог Б
42.	Архіваріус А	Скульптор Б

Ключі

1. Реалістичний тип: 1, 2, 3, 4, 5, 16, 17, 18, 19, 21, 31, 32, 33, 34 – всі А.
 2. Інтелектуальний тип: 1Б, 6А, 7А, 8А, 9А, 16Б, 20А, 22А, 23А, 24А, 31Б, 35А, 36А, 37А.
 3. Соціальний тип: 2Б, 6Б, 10А, 11А, 12А, 17Б, 20Б, 25А, 26А, 27А, 36Б, 38А, 39А, 41Б.
 4. Конвенціональний тип: 3Б, 7Б, 10Б, 13А, 14А, 18Б, 22Б, 25Б, 28А, 29А, 32Б, 40А, 42А, 38Б.
 5. Підприємницький тип: 4Б, 8Б, 11Б, 13Б, 15А, 23Б, 26Б, 28Б, 30А, 33Б, 35Б, 37Б, 39Б, 40Б.
 6. Артистичний тип: 5Б, 9Б, 12Б, 14Б, 15Б, 19Б, 21Б, 24Б, 27Б, 29Б, 30Б, 34Б, 41А, 42Б.
- За кожний збіг з ключем нараховується 1 бал.

Аналіз. Характеристика типів.

1 тип. Реалістичний. Це переважно чоловічий, несоціальний, емоційно-стабільний, орієнтований на даний тип. Охоче займається конкретними об'єктами і їх використанням. Передбачає заняття, що вимагають моторних навичок, спритності і конкретності. Обирає професії конкретної дії: механік, електрик, садівник і т. д. Типу властиві математичні, а не вербальні здібності.

2 тип. Інтелектуальний. Орієнтований на працю, не соціальний, раціональний, незалежний, оригінальний. Подобається вирішувати завдання, що вимагають абстрактного мислення. Віддає перевагу науковій професії: ботанік, астроном, фізик тощо. Високо розвинені як вербальні, так і невербальні здібності. Гармонійний інтелектуальний тип.

3 тип. Соціальний. Ставить перед собою цілі і завдання, які дозволяють йому встановлювати контакт із навколишнім середовищем. Володіє соціальними

вміннями і потребує соціальних контактах. Основні риси характеру: товаришність, прагнення повчати і виховувати, гуманність, жіночність, психологічна налаштованість на людину. Надається перевага заняття – навчання і лікування, професії – лікар, психолог. Намагається триматися осторонь від інтелектуальних проблем. Вирішує проблеми, орієнтуючись на емоції, почуття і вміння спілкуватися. Залежний від групи і думки оточуючих, активний. Добре розвинені вербальні здібності, вони переважають над невербальними.

4 тип. Конвенціональний. Характеризується тим, що віддає перевагу чітко структурованій діяльності: любить коли ним керують. Дотримується традиційних звичаїв і поглядів. Його підхід до проблеми носить стереотипний, практичний і конкретний характер. Спонтанність і оригінальність йому не притаманні. Риси характеру: ригідність, консерватизм, залежність. Віддає перевагу професії, пов'язані з канцелярією та розрахунком: машинопис, бухгалтерія, економіка. Володіє хорошими навичками спілкування, хорошими моторними навичками. Переважають невербальні, математичні здібності. Це слабкий організатор і керівник, тобто його рішення залежать від думки людей, що його оточують.

5 тип. Підприємницький. Обирає цілі, цінності та завдання, що дозволяють йому проявити енергію, ентузіазм, імпульсивність, домінантність, любов до пригод. Він віддає перевагу керівній ролі, в яких він задовольняє свої потреби бути визнаним. Це: завідувач, директор, товаровознавець, журналіст, репортер, артист, дипломат. Йому не подобаються заняття, пов'язані з ручною працею, що вимагають посидючості, великої концентрації уваги і інтелектуальних зусиль. Віддає перевагу складним вербальні завдання, що пов'язані з керівництвом і владою, тобто любить давати генеральну лінію, йому притаманний агресивний, енергійний тип поведінки.

6 тип. Артистичний. Притаманний складний погляд на світ і життя, гнучкість оригінальність, незалежність рішень, несоціальні – в сенсі відмінності від оточуючих людей. У відносинах спирається на свої відчуття, емоції, уяву та інтуїцію, які в нього добре розвинені. Віддає перевагу заняттям творчого характеру – музиці, малюванню, фотографії. Вербальні здібності переважають, але не завжди. Дуже високі здібності моторики і сприйняття. Молодим людям характерний високий життєвий ідеал, він відрізняється акцентованим власним «Я».

Література [8-14, 16, 24, 27, 28, 34-39]

Тема 2. Соціально-економічні і культурно-історичні умови виникнення професійної орієнтації

Питання, які виносяться на самостійне опрацювання (до іспиту, заліку):

1. Опишіть відомі вам факти, що свідчать про значущість проблеми

- профорієнтації та як її вирішували в стародавні часи?
2. Коли і де з'явилась перша профорієнтаційна лабораторія?
 3. Опишіть, як відбувався розвиток профорієнтації в країнах Західної Європи.
 4. Вкажіть, яка роль в розвитку профорієнтації Ф. Ф.Тейлора та Ф.Парсонса?

Дати відповіді на питання (для обговорення на семінарських заняттях):

1. Назвіть основні проблеми та завдання профорієнтації в період становлення.
2. Що Вам відомо про розвиток профорієнтації в нашій країні?
3. Чому профорієнтація була заборонена в часи СРСР?
4. Коли відродилась профорієнтація в Радянському Союзі?
5. Назвіть найбільш відомих сучасних вітчизняних вчених-профорієнтологів та розкажіть про їх внесок в розвиток профорієнтації.

Темі рефератів:

1. Особливості профорієнтаційної роботи в умовах неперервної освіти
2. Психологічні проблеми професійного навчання та перепідготовки кадрів.
3. Успішність та потенціал особистості в трудовій професійній діяльності.
4. Професійне самовизначення як пошук сенсу в трудовій діяльності.
5. Ціннісно-сміслові основи професійного самовизначення підростаючої особистості.
6. Культурно-історичний сенс виникнення проблеми професійного самовизначення.
7. Становлення і розвиток профорієнтації як галузі наукового знання
8. Історія розвитку вітчизняної профорієнтації.
9. Порівняльний аналіз розвитку вітчизняної профорієнтації в 20-30-х та 90-х роках.
10. Розвиток профорієнтації в Україні на сучасному етапі

Література [10-13, 24, 27,28]

Тема 3. Зміст і етапи професійної роботи

Загальні поняття:

Професійна орієнтація — комплекс психолого-педагогічних та методичних заходів, які спрямовані на ознайомлення дитини з її здібностями й можливостями для того, щоб запропонувати їй вибрати одну з найбільш підходящих для неї професій з врахуванням потреб виробництва.

Професійна інформація передбачає повне та всебічне знайомство дітей зі

світом професій, з правилами вибору професії, з соціально – економічними, психологічними і медико-фізіологічними аспектами вибору професії.

Професійна діагностика – система психологічного вивчення дитини з метою виявлення її професійно значущих властивостей і якостей.

Професійна консультація – надання допомоги дитині-інваліду у професійному визначенні з метою прийняття усвідомленого рішення про вибір професійної діяльності з урахуванням її індивідуальних особливостей та можливостей.

Питання, які виносяться на самостійне опрацювання (до іспиту, заліку):

1. Особливості профорієнтаційної роботи з дітьми старшого шкільного віку
2. Особливості профорієнтаційної роботи з людьми передпенсійного і пенсійного віку.
3. Особливості професійного самовизначення підлітка в сучасних соціально-економічних умовах.
4. Проблема відчуження людини від праці в поглядах Е. Фромма.
5. Взаємозв'язок типу особистості з її професійним самовизначенням.

Дати відповіді на питання (для обговорення на семінарських заняттях):

1. Сутність і основні стратегії профорієнтаційної роботи.
2. Методи профорієнтації.
3. Особливості профорієнтаційної роботи в умовах неперервної освіти
4. Психологічні проблеми професійного навчання та перепідготовки кадрів.
5. Успішність та потенціал особистості в трудовій професійній діяльності.
6. Професійне самовизначення як пошук сенсу¹¹ в трудовій діяльності.
7. Ціннісно-сміслові основи професійного самовизначення підростаючої особистості.
8. Культурно-історичний сенс виникнення проблеми професійного самовизначення.

Темати рефератів:

1. Професійне самовизначення і проблема самореалізації.
2. Професійне самовизначення як показник пізнавальної активності і самостійності школяра.
3. Вибір професії як початок кар'єри.
4. Методи активізації професійного самовизначення.
5. Вплив сім'ї на особистісне і професійне самовизначення підлітка.

6. Спрямованість особистості як фактор професійного самовизначення.

Практичне заняття

Підготовлено за посібником МАУП “Система методів професійної орієнтації”. — К., 1993.

Визначення сфери власних інтересів. Методичне забезпечення професійного самовизначення.

Мета — навчання студентів роботі з діагностичними опитувальниками.

Методичне забезпечення:

1. Картка пізнавальних інтересів.
2. Опитувальник Е. А. Климова (ДДО).
3. Опитувальник мотивації професійного самовизначення.
4. Оцінка типу мислення.
5. Бланки заповнення результатів оцінки.
6. Бланки аналізу результатів оцінки.
7. Книга “Система методів професійної орієнтації”. — Кн. 2. — К., 1993.

Порядок роботи: В цілому заняття діляться на три цикли: перший — вивчення методик опитувальників та робота з ними, орієнтовні оцінки, обговорення складу заняття № 1 як підготовчого елемента у складі професіографічної консультації.

Найважливіше своєчасно засвоїти методику обробки результатів за всіма п'ятьма опитувальниками. Їх кількість має бути такою, щоб кожен студент сформував свій “кейс”, з яким працюватиме вдома.

Наступне заняття – заповнення бланків результатів оцінювання кожного студента та висновки щодо його професійної зрілості. На цьому етапі можливе підключення інформації нетрадиційних технік, наприклад, астрологічних даних тощо.

Методичне забезпечення практичного заняття

Бланк № 1. Заповнення результатів оцінки (самостійна робота студентів)

П.І.Б. студента

Група

№	Тест	Результати оцінки
1	Карта пізнавальних інтересів	Вид інтересу Переважна галузь інтересів
2	Посібник з вибору професії (виявлення бажаної професії чи посади)	Посади, які найбільше відповідають вимогам студента до своєї роботи: 1. 2. 3.
3	Опитувальник Е. А. Климова	Найбільш рекомендований тип професії: 1.
4	Оцінка основних мотивів вибору професії	Група мотивів, згідно з якими вибирається професія: 1.
5	Оцінка основних мотивів вибору	Тип мислення: 1.

професії	
----------	--

Додаткове питання — професія батьків, їхні хвороби.

Бланк аналізу результатів оцінки № 2

П.І.Б. студента

Група

№	Питання	Пояснення відповідності чи її відсутності
1	2	3
1	Які результати оцінки (згідно з бланком № 1) збігаються	
2.	Які результати оцінки (згідно з бланком № 1) не збігаються	
3.	Причини відсутності відповідності результатів оцінки	Відсутність автономії вибору Слабке знання світу професій Пряма орієнтація на потреби ринку праці Відсутність взаємозв'язку з певними знаннями зі спеціальності навчання студента Інші

Висновок: за ступенем професійної зрілості — це: (вибирається щось одне)

1. Емоційний настрій.
2. Ситуативний інтерес.
3. Предметна установка.
4. Стабільний інтерес.

Далі ви самостійно проводите аналіз зібраної інформації за напрямом:

- відповідність чи невідповідність зібраної інформації;
- ранжування зібраної інформації за ступенем значущості;
- рейтинги вибраних професій на ринку праці (книга друга посібника).

Результати аналізу заносяться в досьє студента (див. таблицю в кінці методичного забезпечення).

Карта пізнавальних інтересів

Карта пізнавальних інтересів призначена для визначення переваг особи з метою профорієнтації і профконсультації. Карта може застосовуватися також для визначення спеціальних пізнавальних інтересів при дослідженні груп школярів і шкільних колективів як в звичайних, так і в спеціальних шкалах.

Основне призначення карти пізнавальних інтересів — визначення можливих професійних інтересів особи з різних галузей знань.

Тому діагностика пізнавальних інтересів має істотне значення в практиці профконсультації. Для цього використовуються “Карти інтересів” різноманітних модифікацій, що включають різну кількість питань.

Запропонована карта інтересів (розроблена О. Московською і Л. Голомшток) включає 174 питання, що відносяться до 29 сфер людського знання і діяльності.

Для виконання методики досліджуваному видається текст опитувальника і спеціальний бланк відповідей. Обробка результатів проводиться на підставі заповненого бланка відповідей за таким принципом. У заповненому листі відповідей у кожному із стовпців підраховується кількість плюсів і мінусів. Результати записуються у вільні клітинки під кожним стовпцем: у верхній — кількість плюсів, у нижній — кількість мінусів. Кожен стовпець листа відповідей завдяки спеціальному групуванню питань відповідає тій чи іншій сфері інтересів.

Аналізуючи одержані дані, необхідно виділити стовпці, що містять найбільшу кількість плюсів. Якщо серед них буде декілька стовпців з однаковим числом плюсів, то слід вважати, що більш вираженим інтересам відповідають ті, які містять найменшу кількість мінусів.

Наведений нижче дешифратор Карти інтересів містить номер стовпців у бланку відповідей і відповідні їм сфери інтересів.

Дешифратор Карти інтересів

Номер стовпця	Сфера інтересів	Номер стовпця	Сфера інтересів
1	Біологія	16	Історія
2	Географія	17	Література
3	Геологія	18	Журналістика
4	Медицина	19	Суспільна діяльність
5	Легка і харчова промисловість	20	Педагогіка
6	Фізика	21	Право, юриспруденція
7	Хімія	22	Сфера обслуговування, торгівлі
8	Техніка	23	Математика
9	Електро- і радіотехніка	24	Економіка
10	Металообробка	25	Іноземні мови
11	Деревообробка	26	Образотворче мистецтво
12	Будівництво	27	Сценічне мистецтво
13	Транспорт	28	Музика
14	Авіація, морська справа	29	Фізкультура, спорт
15	Військові спеціальності		

Інструкція досліджуваному:

“Для визначення Ваших провідних інтересів пропонуємо перелік питань. Подумайте перед відповіддю на кожне запитання і намагайтесь давати якомога точнішу відповідь. Якщо Ви переконалися не раз, що Вам дуже подобається те, про що запитується, то в лист відповідей під тим же номером поставте два плюси, якщо просто подобається — один плюс, якщо не знаєте, сумніваєтесь — нуль, якщо не подобається — один мінус, а якщо дуже не подобається — два мінуси.

Відповідайте на питання, не пропускаючи жодного з них. Час заповнення листа не обмежений”.

Перелік запитань

Чи любите Ви? Чи подобається Вам? Хотіли б Ви?

1. Знайомитися з життям рослин і тварин.
2. Уроки з географії, читання підручника географії.
3. Читати художню або науково-популярну літератури про геологічні експедиції.
4. Уроки і підручник анатомії і фізіології людини.
5. Уроки домоведення або домашні заняття домоведенням.
6. Читати науково-популярну літературу про фізичні відкриття, про життя і діяльність видатних фізиків.
7. Читати про відкриття в хімії або про життя і діяльність видатних хіміків.
8. Читати технічні журнали (наприклад, “Техніка молоді”, “Юний технік”).
9. Читати статті в науково-популярних журналах про досягнення в галузі електроніки і радіотехніки.
10. Знайомитися з різними металами і їх властивостями.
11. Дізнаватися про різні породи деревини і про їх практичне застосування.
12. Дізнаватися про досягнення в галузі будівництва
13. Читати книги, дивитися фільми про водіїв різних видів транспорту (автомобільного, залізничного і т.д.).
14. Читати книги, дивитися фільми про льотчиків і космонавтів.
15. Знайомитися з військовою технікою.
16. Читати книги про історичні події та історичних діячів.
17. Читати класиків радянської і зарубіжної літератури.
18. Читати і обговорювати газетно-журнальні статті і нариси.
19. Обговорювати поточні справи і події в класі і школі.
20. Читати книги про життя школи (про роботу вихователя, вчителя).
21. Читати книги, дивитися фільми про роботу міліції.
22. Піклуватися про порядок в речах, красивий вигляд приміщення, в якому вчиться, живе, працює.
23. Читати книги “Цікава математика”, “Математичне дозвілля”.
24. Вивчати економічну географію.
25. Заняття іноземною мовою.
26. Знайомитися з життям видатних художників, з історією образотворчого мистецтва.
27. Знайомитися з життям видатних майстрів сцени і кіно, зустрічатися з артистами, колекціонувати їхні фотографії.
28. Знайомитися з життям і творчістю видатних музикантів, з питаннями теорії музичного мистецтва.

29. Читати спортивні журнали, газети, книги про спорт, про видатних спортсменів.
30. Вивчати біологію, ботаніку, зоологію.
31. Знайомитися з різними країнами за описами і географічними відкриттями.
32. Читати про життя і діяльність відомих геологів.
33. Читати про те, як люди навчилися боротися з хворобами, про лікарів і досягнення в галузі медицини.
34. Відвідувати з екскурсією підприємства легкої промисловості.
35. Читати книги “Цікава фізика”, “Фізики жартують”.
36. Знаходити хімічні явища в природі, проводити досліди з хімії, стежити за ходом хімічних реакцій.
37. Знайомитися з новітніми досягненнями сучасної техніки (слухати і дивитися радіо- і телепередачі, читати статті в газетах).
38. Відвідувати радіотехнічні гуртки або знайомитися з роботою електрика.
39. Знайомитися з різними вимірювальними інструментами для металообробки і працювати з ними.
40. Спостерігати за виготовленням виробів з дерева, розглядати нові зразки меблів.
41. Зустрічатися з будівельниками, спостерігати за їх роботою.
42. Читати популярну літературу про засоби пересування.
43. Читати книги, дивитися фільми про річковиків, моряків.
44. Читати книги, дивитися фільми на військові теми, знайомитися з історією воєн, великих битв.
45. Обговорювати поточні політичні події в країні і за кордоном.
46. Читати літературно-критичні статті.
47. Слухати радіо і дивитися теленовини і тематичні телепередачі.
48. Дізнаватися про події, що відбуваються в місті, республіці, країні.
49. Давати пояснення товаришам, як виконати завдання, якщо вони не можуть зробити його самі.
50. Справедливо розсудити вчинок друга, знайомого або літературного героя.
51. Забезпечувати сім'ю продуктами, організувати харчування для всіх під час походу.
52. Читати науково-популярну літературу про відкриття в математиці, про життя і діяльність видатних математиків.
53. Читати художню літературу на іноземній мові.
54. Бути членом редколегії, займатися художнім оформленням газет.
55. Відвідувати драматичний театр або театр юного глядача.
56. Слухати оперну або симфонічну музику.
57. Відвідувати спортивні змагання, слухати і дивитися спортивні радіо- і телепередачі.
58. Відвідувати біологічний гурток.
59. Займатися в географічному гуртку.

60. Складати і збирати описи і зображення геологічних об'єктів землі, мінералів.
61. Вивчати функції організму людини, причини виникнення хвороб і шляхи їх лікування.
62. Відвідувати кружок кулінарів, готувати вдома обід.
63. Проводити досліди з фізики.
64. Готувати розчини, зважувати реактиви.
65. Розбирати і ремонтувати різні механізми (наприклад, годинник, праска).
66. Користуватися точними вимірювальними приладами (осцилографом, вольтметром, амперметром); проводити різні розрахунки.
67. Майструвати різні предмети і деталі з металу.
68. Майструвати різні предмети і деталі з деревини або художньо обробляти дерево (випилювати, випалювати, вирізувати).
69. Накидати будівельний ескіз або виконувати креслення різних споруд.
70. Відвідувати кружок юних автоаматорів.
71. Брати участь у секції парашутистів і в гуртках авіамоделістів або в роботі авіаклубу.
72. Займатися в секції зі стрільби.
73. Вивчати історію виникнення різних народів і держав.
74. Писати класні і домашні твори з літератури.
75. Спостерігати за вчинками, поведінкою, життям інших людей.
76. Виконувати суспільну роботу, організовувати, об'єднувати товаришів на будь-яку справу.
77. Проводити час з маленькими дітьми, читати їм книги, розповідати, допомагати в чому-небудь.
78. Встановлювати дисципліну серед однолітків і молодших.
79. Спостерігати за роботою продавця, кухаря, офіціанта.
80. Займатися в математичному гуртку.
81. Вивчати питання розвитку промисловості, дізнаватися про нові досягнення в галузі планування і обліку на промисловому підприємстві.
82. Працювати з іноземними словниками, вивчати обороти малознайомої мови.
83. Відвідувати музеї, художні виставки.
84. Виступати на сцені перед глядачами.
85. Грати на одному з музичних інструментів.
86. Грати в спортивні ігри.
87. Спостерігати за ростом і розвитком тварин, рослин, вести записи спостережень.
88. Самостійно складати географічні карти, збирати різні географічні матеріали.
89. Збирати колекції мінералів, експонати для геологічного музею.
90. Знайомитися з роботою лікаря, медсестри, фармацевта.
91. Відвідувати гурток крою і шиття, шити собі і членам сім'ї.
92. Займатися у фізичному гуртку або відвідувати факультативні заняття з фізики.

93. Займатися в хімічному гуртку або відвідувати факультативні заняття з хімії.
94. Займатися в одному з технічних гуртків (моделювати літаки, кораблі та ін.).
95. Знайомитися з пристроями електроприладів, електроапаратів, електричних машин; збирати, контролювати електроприлади, приймачі, програвачі та ін.
96. Уроки праці в шкільних і слюсарно-верстатних майстернях.
97. Брати участь в гуртку “Умілі руки” або в столярному гуртку.
98. Будувати, спостерігати за ходом будівництва, за оборонними роботами.
99. Стежити за дотриманням правил пересування пішоходів, транспортних засобів.
100. Брати участь у секції веслярів, парусників, аквалангістів, бригаді з порятунку потопаючих.
101. Брати участь у воєнізованих іграх.
102. Відвідувати історичні музеї, знайомитися з пам’ятниками культури міста.
103. Відвідувати літературний гурток, факультативні заняття з літератури або іноземної мови.
104. Вести особистий щоденник.
105. Виступати в класі з повідомленнями про міжнародне становище.
106. Працювати з дітьми.
107. З’ясовувати причини поведінки і вчинків людей, які вони хочуть приховати.
108. Допомогати покупцю зробити в магазині потрібне придбання.
109. Вирішувати складні задачі з математики.
110. Точно вести розрахунок своїх грошових витрат і доходів.
111. Відвідувати гурток іноземної мови або факультативні заняття.
112. Займатися в художньому гуртку.
113. Брати участь в огляді художньої самодіяльності.
114. Займатися в хорі або в музичному гуртку.
115. Займатися в якій-небудь спортивній секції.
116. Брати участь у біологічних олімпіадах, готувати виставки рослин або тварин.
117. Брати участь у географічній експедиції.
118. Брати участь у геологічній експедиції.
119. Спостерігати і доглядати за хворими, надавати їм допомогу, полегшувати їх стан.
120. Брати участь у кулінарних і кондитерських виставках або відвідувати їх.
121. Брати участь у фізичних олімпіадах.
122. Вирішувати складні задачі з хімії, брати участь у хімічних олімпіадах.
123. Розбиратися в технічних кресленнях і схемах, самому креслити або складати креслення.
124. Розбиратися в складних радіосхемах.
125. Відвідувати з екскурсією промислові підприємства, знайомитися з новими типами верстатів, спостерігати за роботою на них або їх ремонтом.
126. Майструвати що-небудь з дерева своїми руками.

127. Брати посильну участь у будівельних роботах.
128. Брати посильну участь в обслуговуванні і ремонті автомобіля, тролейбуса і т.п.
129. Літати на літаках швидкої допомоги в будь-яку погоду або керувати надшвидкісними літаками.
130. Жити за жорстко встановленим режимом, суворо дотримуватися розпорядку дня.
131. Займатися в історичному гуртку, збирати матеріали, виступати з доповідями на історичні теми.
132. Працювати з літературними джерелами, вести щоденник вражень про прочитане.
133. Брати участь в диспутах і читацьких конференціях.
134. Готувати і проводити збори.
135. Шефствувати над важковиховуваними, обговорювати з ким-небудь питання виховання дітей і підлітків.
136. Допомогати в роботі органам правопорядку.
137. Постійно спілкуватися з різними людьми.
138. Брати участь у математичних олімпіадах.
139. Цікавитися вартістю товарів, намагатися зрозуміти питання ціноутворення, заробітної платні, організації праці.
140. Розмовляти з друзями на іноземній мові.
141. Брати участь у виставках образотворчого мистецтва.
142. Відвідувати театральний гурток.
143. Брати участь у театральних оглядах-конкурсах.
144. Брати участь у спортивних змаганнях.
145. Вирощувати в саду або городі рослини, утримувати тварин, піклуватися про них.
146. Проводити топографічні зйомки місцевості.
147. Здійснювати тривалі важкі походи, під час яких доводиться напружено працювати за заданою програмою.
148. Працювати в лікарні, поліклініці або аптеці.
149. Працювати фахівцем на підприємстві харчової або легкової промисловості (швесею, закрійницею, кондитером і т.д.).
150. Вирішувати складні задачі з фізики.
151. Працювати на хімічному виробництві.
152. Брати участь у виставках технічної творчості.
153. Працювати в галузі електроенергетики або радіоелектроніки.
154. Працювати за верстатом, виготовляти різні деталі і вироби.
155. Працювати за верстатом, за кресленням виконувати столярні або модельні роботи.
156. Працювати у будівельній бригаді.

157. Везити пасажирів або вантажі, дотримуватися правил вуличного руху.
158. Працювати в штормову погоду на великій річці або у відкритому морі.
159. Працювати військовим інженером або командиром.
160. Ходити в походи історичними місцями рідного краю.
161. Писати розповіді, складати вірші, байки і т.д.
162. Писати замітки або нариси в стінгазету або періодику.
163. Керувати бригадою під час трудового десанту.
164. Організовувати ігри або свята для дітей.
165. Працювати в юридичній установі (у суді, прокуратурі, адвокатурі, юридичній консультації).
166. Надавати людям різні великі і малі послуги.
167. Виконувати роботу, що постійно потребує застосування математичних знань.
168. Працювати у галузі планування, фінансування, економіки підприємств народного господарства.
169. Брати участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях на іноземній мові.
170. Брати участь у виставках образотворчого мистецтва.
171. Грати на сцені або зніматися в кіно.
172. Бути музикантом, музичним режисером або викладачем музики.
173. Працювати викладачем фізкультури або тренером

Прізвище, ім'я, по батькові.

№ питання	№ стовпця згідно з дешифратором													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43
	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69-70	71	72	
	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101
	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130
	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159
+														
-														

Примітка: перший рядок — це напрям (їх 29).

Помітка — 11/6 означає — 116 і так далі.

Треба закреслити № ваших відповідей де є +, у стовпці, де більше закреслень — основний напрям ваших інтересів.

Література [1-6, 10, 17, 18, 21, 24, 28, 30, 39]

Змістовий модуль II. Технологія професіографічних досліджень

Тема 4. Загальний огляд класифікації професій

Питання, які виносяться на самостійне опрацювання (до іспиту, заліку):

1. Специфіка професіограм, які використовуються для вивчення професій.
2. Класифікації професій за С. Стумілінім.
3. Методика «Структура інтересів» Хенінга.

Дати відповіді на питання (для обговорення на семінарських заняттях):

1. Що таке психограма? Що таке професіограма?
2. Яка структура професіограми?
3. Назвіть методи, які використовують в професіографії.
4. Які Ви знаєте методи вивчення професій?
5. Що лежить в основі класифікації професій Дж. Холланда?
6. Які типи професій виокремив у своїй класифікації Дж. Холланд?

Темі рефератів:

1. Класифікація професій на основі професійної придатності.
2. Психологічне дослідження професійної діяльності.
3. Психологічний аналіз з метою профвідбору.
4. Індивідуальна ситуація вибору професії.

Анкета за методикою «Структура інтересів» Хенінга

Методика відноситься до класу опитувальників-анкет. Призначена для виявлення професійних схильностей, інтересів особистості.

Стимульний матеріал представлений за 144 твердженнями, згідно з якими випробуваний повинен висловити своє ставлення. Всі питання методики згруповані в 24 шкали, що відображають різні сфери людської діяльності (наприклад, математика, медицина, журналістика, транспорт, педагогіка та ін.) До кожної з виділених шкал відносяться по 6 тверджень опитувальника. Використовується простий алгоритм обробки отриманих даних, який полягає в підсумовуванні сирих значень за шкалами. Інтерпретація здійснюється шляхом порівняння вираженості значень за шкалами.

Інструкція й стимулюючий матеріал.

«Залежно від привабливості змісту наведених нижче фраз закресліть одну з

чотирьох цифр за принципом: 1 – зовсім неприйнятно; 2 – неприйнятно; 3 – прийнятно; 4 – цілком прийнятно»

Назва предмету діяльності	1	2	3	4
1. Фізика				
2. Математика				
3. Хімія				
4. Книги або статті про астрономію				
5. Досліди над тваринами				
6. Життя і робота лікарів				
7. Сільськогосподарські рослини і тварини				
8. Ліс				
9. Твори класиків світової літератури				
10. Газети, журнали, слухати новини по радіо, дивитися телепередачі				
11. Історія				
12. Театри, музеї, художні виставки				
13. Художня чи науково-популярна література про геологічні експедиції				
14. Різні країни, їх економіка, державний устрій				
15. Громадська робота (організувати, згуртувати тощо)				
16. Робота міліції				
17. Читати про моряків, льотчиків				
18. Робота вихователя				
19. Знайомитися з пристроєм і роботою верстатів				
20. Піклуватися про красу приміщення, в якому ви навчаєтесь, живете, працюєте				
21. Читати про будівельників				
22. Виготовлення продуктів харчування				
23. Досягнення техніки				
24. Знайомитися з пристроєм побутових електро- і радіоприладів				
25. Читати науково-популярну літературу про відкриття у фізиці				
26. Читати науково-популярну літературу (чи більше спеціальну) з математики				
27. Дізнаватися про нові досягнення в галузі хімії (з журналів, радіо- і телепередач тощо)				
28. Дивитися телепередачі про небесні світила				
29. Вивчати біологію				
30. Дізнаватися інформацію про причини й лікування хвороб, про догляд за хворими				
31. Вивчати ботаніку				
32. Проводити час у лісі				
33. Читати літературно-критичні статті				

34. Брати активну участь у суспільному житті				
35. Читати книги про історичні події				
36. Слухати оперну і симфонічну музику				
37. Дізнаватися про дослідження нових родовищ корисних копалин				
38. Дізнаватися про географічні відкриття				
39. Обговорювати поточні справи і події				
40. Встановлювати дисципліну серед однолітків або молодших				
41. Робота на залізничному транспорті				
42. Давати пояснення товаришам, як вирішити важке завдання, правильно написати пропозицію				
43. Знайомитися з різними інструментами для ручної праці				
44. Складати і вести записи, картотеки, збирати вирізки з газет і журналів				
45. Дізнаватися про нові досягнення в галузі будівництва				
46. Відвідувати фабрики				
47. Знайомитися з новими досягненнями сучасної техніки, слухати і дивитися спеціальні радіо- та телепередачі, відвідувати технічні виставки				
48. Читати статті в науково-популярних журналах про досягнення в галузі радіотехніки				
49. Робити досліди з фізики				
50. Вирішувати складні математичні завдання				
51. Робити досліди з хімії, стежити за ходом хімічних реакцій				
52. Спостерігати за небесними світилами				
53. Вести спостереження за ростом і розвитком тварин і рослин				
54. Робити пов'язки, надавати першу допомогу при ударах тощо				
55. Вирощувати тварин, рослини і доглядати за ними				
56. Збирати гербарій лісових рослин				
57. Пробувати писати оповідання і вірші				
58. Спостерігати за вчинками, поведінкою, життям інших людей				
59. Брати участь в історичному гуртку, спеціально розшукувати відомості, щоб все більше і більше знати про події минулого				
60. Декламувати, співати в хорі, виступати на сцені				
61. Збирати мінерали, розглядати їх, накопичувати знання про них				
62. Вивчати природу, життя рідного краю				
63. Організовувати громадські заходи – у школі				
64. Дізнаватися про вчинки та поведінку людей, які вони хотіли б приховати				
65. Відвідувати гурток автолюбителів, обслуговувати автомобіль				
66. Проводити час з маленькими дітьми (читати їм книги, щонебудь розповідати, допомагати їм)				

67. Майструвати різні деталі і предмети				
68. Організувати харчування під час походів				
69. Бувати на будівництвах				
70. Уроки домоводства				
71. Збирати і ремонтувати різні механізми: велосипед, швейну машину, годинник, тощо.				
72. Ремонтувати побутові електро- і радіоприлади				
73. Займатися в гуртку фізики				
74. Займатися в гуртку математики				
75. Готувати розчини, зважувати реактиви				
76. Відвідувати планетарій				
77. Відвідувати гурток біології				
78. Спостерігати за хворими, надавати їм допомогу				
79. Спостерігати за живою природою і вести записи своїх спостережень				
80. Садити дерева та доглядати за ними				
81. Працювати зі словником та літературними джерелами, бібліографічними довідниками				
82. Швидко переключатися з однієї справи на інше				
83. Виступати з доповідями на історичні теми				
84. Грати на музичних інструментах або малювати, або різати по дереву, або займатися яким-небудь іншим видом мистецтва				
85. Складати або збирати описи, зображення геологічних об'єктів (мінералів, шарів землі)				
86. Брати участь у географічних експедиціях				
87. Виступати в класі з повідомленнями про міжнародне становище				
88. Допомогати в роботі міліції				
89. Гурток юних моряків				
90. Виконувати роботу вихователя				
91. Уроки праці				
92. Допомогати покупцеві купувати одяг у магазині, яка найбільше йому потрібна				
93. Спостерігати за роботою будівельника				
94. Знайомитися з швейним виробництвом				
95. Робити моделі літаків, планерів, кораблів				
96. Конструювати радіоприймачі і електроприлади				
97. Брати участь в олімпіадах з фізики				
98. Брати участь в математичних олімпіадах				
99. Вирішувати складні задачі з хімії				
100. Брати участь в астрономічному гуртку				
101. Проводити досліди над тваринами				
102. Вивчати функції організму людини і причини виникнення хвороб				
103. Проводити дослідну роботу з метою вирощування нових				

сільськогосподарських культур				
104. Бути членом товариства охорони природи				
105. Брати участь у диспутах, читацьких конференціях				
106. Аналізувати явища і події життя				
107. Збирати матеріал на історичні теми				
108. Цікавитися теорією та історією мистецтва				
109. Здійснювати тривалі і важкі походи, під час яких доводиться напружено працювати за заданою програмою				
110. Складати або збирати географічні карти та інші географічні матеріали				
111. Вивчати й порівнювати політичний лад різних сторін				
112. Знайомитися з роботою юриста				
113. Відвідувати гурток юних космонавтів				
114. Робота вчителя				
115. Бувати на заводах				
116. Надавати людям різні побутові послуги				
117. Брати участь у будівельних роботах				
118. Знайомитися з виготовленням промислових товарів				
119. Розбиратися в технічних кресленнях і схемах				
120. Користуватися точними вимірювальними приладами і проводити розрахунки за вимірюваннями				
121. Проводити досліди з фізики				
122. Виконувати роботи, що вимагають знання математичних правил і формул				
123. Виконувати завдання із застосуванням знань з хімії				
124. Накопичувати, уточнювати відомості про інші планети				
125. Читати про діяльність відомих біологів				
126. Бути активним членом санітарних дружин				
127. Виконувати роботу по догляду за сільськогосподарськими машинами і знаряддями праці				
128. Дізнаватися про нові досягнення лісового господарства				
129. Вивчати походження слів і окремих словосполучень				
130. Вести особисті щоденники, писати в газети				
131. Вивчати історичне минуле інших країн				
132. Слухати музику, розглядати твори живопису, по кілька разів дивитися в театрі одну й ту саму п'єсу				
133. Читати про життя і діяльність знаменитих геологів				
134. Вивчати географію нашої планети				
135. Дізнаватися про життя політичних діячів				
136. Справедливо розсудити вчинок товариша, знайомого, літературного героя				
137. Читати книги про засоби пересування				
138. Навчати і виховувати дітей				
139. Розглядати нові машини				
140. Постійно спілкуватися з багатьма людьми				

141. Проектування будівельних об'єктів				
142. Відвідувати виставки легкої промисловості				
143. Виконувати складні креслення, проектувати				
144. Розбиратися в складних радіосхемах				

Ключі:

Спрямованість інтересів	Відповіді	Сума
1. Фізика	1, 25, 49, 73, 97, 121	
2. Математика	2, 26, 50, 74, 98, 122	
3. Хімія	3, 26, 51, 75, 99, 123	
4. Астрономія	4, 28, 52, 76, 100, 124	
5. Біологія	5, 29, 53, 77, 101, 125	
6. Медицина	6, 30, 54, 78, 102, 126	
7. Сільське господарство	7, 31, 55, 79, 103, 127	
8. Лісове господарство	8, 32, 56, 80, 104, 128	
9. Філологія	9, 33, 57, 81, 105, 129	
10. Журналістика	10, 34, 58, 82, 106, 130	
11. Історія	11, 35, 59, 83, 107, 131	
12. Мистецтво	12, 36, 60, 84, 108, 132	
13. Геологія	13, 37, 61, 85, 109, 133	
14. Географія	14, 38, 62, 86, 110, 134	
15. Громадська діяльність	15, 38, 63, 87, 111, 135	
16. Право	16, 40, 64, 88, 112, 136	
17. Транспорт	17, 41, 65, 89, 113, 137	
18. Педагогіка	18, 42, 66, 90, 114, 138	
19. Робочі спеціальності	19, 43, 67, 91, 115, 139	
20. Сфера обслуговування	20, 44, 68, 92, 116, 140	
21. Будівництво	21, 45, 69, 93, 117, 141	
22. Легка промисловість	22, 46, 70, 94, 118, 142	
23. Техніка	23, 47, 71, 95, 119, 143	
24. Електротехніка	24, 48, 72, 96, 120, 144	

Література [1-3, 10-18, 23-33]

Змістовий модуль III. Профорієнтаційне консультування

Тема 5. Основні поняття та принципи профорієнтаційного консультування

Питання, які виносяться на самостійне опрацювання (до іспиту, заліку):

1. Професії типу «людина-людина».
2. Професії типу «людина-природа».
3. Професії типу «людина-машина».
4. Професії типу «людина-художній образ».
5. Професії типу «людина-знакова система».

Дати відповіді на питання (для обговорення на семінарських заняттях):

1. Які основні типи професій виділив Є.О. Клімов?
2. Яка мета та завдання профконсультації?
3. Назвіть, які види профконсультацій Ви знаєте?
4. Які форми організації професійної консультації Ви знаєте?
5. Які методи використовують у профконсультаванні?
6. Яка мета та завдання профдіагностики?

Теми рефератів:

1. Психологічні основи правильного вибору професії.
2. Сутність, мета та завдання професійної консультації
3. Методологічні принципи профконсультації
4. Основні види та етапи психологічної консультації.

Методика визначення основних мотивів вибору професії

(Є. М. Павлютенков)

Дана методика дозволяє встановити роль тих чи інших мотивів при виборі професії конкретним випробуваним.

Випробуваному надається опитувальник, в якому міститься 18 суджень про професії. Ці судження виражають 9 груп мотивів.

Інструкція: В запропонованому Вам опитувальнику є 18 суджень про професії. Оцініть, якою мірою кожне з даних суджень відноситься до обраної Вами професії. Відповіді можуть бути 5 видів:

- «Так» - 5 балів;
- «Скоріше так, ніж ні» - 4 бали;
- «Важко відповісти» - 0 балів;
- «Скоріше ні, ніж так» - 2 бали;
- «Ні» - 1 бал.

27

Ви повинні уважно прочитати судження і проставити знак «+» проти цього судження в ту колонку, яка відповідає Вашій оцінці.

№	судження	так	скоріше так, ніж ні	важко відповісти	скоріше ні, ніж так	ні
1.	Дозволяє приносити користь нашому суспільству					
2.	Особистий внесок з цієї спеціальності дозволяє зміцнювати світ на краще					
3.	Дозволяє бути завжди в колективі, брати участь у його справах					

4.	Дозволяє вдосконалювати свій духовний світ					
5.	Дозволяє відчувати радість праці					
6.	Сприяє усвідомленню краси праці					
7.	Дозволяє використовувати всі свої здібності					
8.	Дозволяє постійно самовдосконалюватися					
9.	Дає великі можливості для творчості					
10.	Дозволяє бути оригінальним у роботі					
11.	Вимагає великого розумового напруження					
12.	Потребує значного фізичного напруження					
13.	Добре оплачується					
14.	Забезпечує стабільне майбутнє					
15.	Цінується серед друзів і знайомих					
16.	Забезпечує швидке підвищення кваліфікації та професійне зростання					
17.	Дає можливість працювати в місті					
18.	Забезпечує надходження та навчання у ВНЗ					

Обробка даних

Для визначення основних мотивів вибору професії необхідно підрахувати суми по кожній групі мотивів. Групи мотивів, що мають максимальну кількість балів, є основними у виборі професії випробуваним.

Групи мотивів:

- Соціальні (судження 1 і 2) - бажання своєю працею сприяти суспільному прогресу, соціальна спрямованість на вищі загальнолюдські цілі й потреби.
- Моральні (судження 3 і 4) - прагнення до вдосконалення свого морального обличчя, духовного світу, розвитку моральних якостей.
- Естетичні (судження 5 і 6) - прагнення до естетики праці, його краси, гармонії, сприйняття прекрасного, отримання відчуття радості від діяльності.
- Пізнавальні (судження 7 і 8) - прагнення до оволодіння спеціальними знаннями, пізнання змісту конкретної праці.
- Творчі (судження 9 і 10) - прагнення бути оригінальним у роботі, здійснення наукових відкриттів, отримання можливостей для творчості.
- Пов'язані з утриманням праці (судження 11 і 12) - чіткі знання про процес праці, спрямованість на розумову і фізичну працю.
- Матеріальні (судження 13 і 14) - прагнення отримувати певні блага.
- Престижні (судження 15 і 16) - прагнення до професій, які цінуються серед знайомих, дозволяють досягти положення в суспільстві, забезпечують швидке просування по службі.

- Утилітарні (судження 17 і 18) - прагнення керувати людьми, робота в місті, чистота і легкість, праці, орієнтація до навчального закладу.

Література [9, 10, 12, 22-24, 28, 34-36, 38]

Тема 6. Техніка профорієнтаційного консультування

Питання, які виносяться на самостійне опрацювання (до іспиту, заліку):

1. Мотиви вибору професії.
2. Структура мотиву діяльності
3. Особливості мотивації професійного навчання. Дослідження А.А.Реана.

Дати відповіді на питання (для обговорення на семінарських заняттях):

1. Психологічна сутність та структура професійної діяльності.
2. Особистість як суб'єкт діяльності.
3. Взаємозв'язок професійних вимог та індивідуально-психологічних особливостей особистості.
4. Поняття професійної придатності та її складові

Теми рефератів:

1. Проблемне поле профконсультації.
2. Психодіагностика професійної діяльності.
3. Методи дослідження у професійному консультуванні та психодіагностиці.
4. Кризи професійного становлення.

29

Методика діагностики особистості на мотивацію до успіху Т. Елерса

Стимульний матеріал являє собою 41 твердження, на які випробуваному необхідно дати один з 2 варіантів відповідей "так" чи "ні". Тест відноситься до моношкальних методик. Ступінь виразності мотивації до успіху оцінюється кількістю балів, що збігаються з ключем.

Інструкція: "Вам буде запропоновано 41 питання, на кожний з яких відповісти "так" чи "ні".

1. Коли є вибір між двома варіантами, прийняти рішення краще якнайшвидше, ніж відкласти на визначений час.

2. Я легко дратуюся, коли зауважую, що не можу на всі 100 % виконати завдання.

3. Коли я працюю, це виглядає так, начебто я всіх (все) ставлю на карту.
4. Коли виникає проблемна ситуація, я найчастіше приймаю рішення одним з останніх.
5. Коли в мене два дні поспіль немає справи, я втрачаю спокій.
6. бувають дні, коли мої успіхи нижче середніх.
7. Стосовно себе я більш строгий ніж інші.
8. Я більш доброзичливий, ніж інші.
9. Коли я відмовляюся від важкого завдання, я потім суворо засуджую себе, тому що знаю, що в ньому я домогся б успіху.
10. У процесі роботи я маю потребу в невеликих паузах для відпочинку.
11. Ретельність – це не основна моя риса.
12. Мої досягнення в праці не завжди однакові.
13. Мене більше залучає інша робота, ніж та, якою я повинен бути зайнятий.
14. Осудження стимулює мене більше, ніж похвала.
15. Я знаю, що мої колеги вважають мене діловою людиною.
16. Перешкоди роблять мої рішення більш твердими.
17. У мене легко викликає чистолюбство.
18. Коли я працюю без натхнення, це звичайно помітно.
19. При виконанні роботи я не розраховую на допомогу інших.
20. Іноді я відкладаю те, що повинен був зробити зараз.
21. Потрібно покладатися тільки на самого себе.
22. У житті мало речей, більш важливих, ніж гроші.
23. Завжди, коли мені потрібно виконати важливе завдання, я ні про що інше не думаю.
24. Я менш чистолюбний, ніж інші.
25. Наприкінці відпустки я звичайно радію, що незабаром вийду на роботу.
26. Коли я розташований до роботи, я роблю її краще, професійніше, ніж інші.
27. Мені простіше і легше спілкуватися з людьми, що можуть завзято працювати.
28. Коли в мене немає справ, я почуваюся не по собі.
29. Мені приходится виконувати відповідальну роботу частіше, ніж іншим.
30. Коли мені приходится приймати рішення, я намагаюся робити це якнайкраще.
31. Мої друзі іноді вважають мене ледачим.
32. Мої успіхи якоюсь мірою залежать від моїх колег.
33. Безглуздо протидіяти волі керівника.
34. Іноді не знаєш, яку роботу прийдеться виконувати.
35. Коли щось не ладиться, я нетерплячий.
36. Я звичайно звертаю мало уваги на свої досягнення.
37. Коли я працюю разом з іншими, моя праця дає великі результати, ніж праця інших.

38. Багато чого, за що я беруся, я не доводжу до кінця.
39. Я заздрю людям, що не завантажені роботою.
40. Я не заздрю тим, хто прагне до влади і положення.
41. Коли я впевнений, що стою на правильному шляху, для доказу своєї правоти я йду аж до крайніх мір.

Ключ:

По 1 балу нараховується за відповіді "так" на наступні питання: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 37, 41.

Також нараховується по 1 балу за відповіді "ні" на питання: 6, 19, 18, 20, 24, 31, 36, 38, 39.

Відповіді на питання 1, 11, 12, 19, 28, 33, 34, 35, 40 не враховуються.

Далі підраховується сума набраних балів.

Аналіз результату:

- від 1 до 10 балів: низька мотивація до успіху;
- від 11 до 16 балів: середній рівень мотивації;
- від 17 до 20 балів: помірковано високий рівень мотивації;
- понад 21 бал: занадто високий рівень мотивації до успіху.

Література [9, 10, 12, 22-24, 28, 38]

Змістовий модуль IV. Підбір кадрів

Тема 7. Специфіка сучасного підходу до професійного підбору

Загальні поняття:

Професійний підбір – надання рекомендацій дитині-інваліду про можливі напрямлення її професійної діяльності, найбільш відповідних індивідуальним особливостям, на основі результатів професійної, психофізичної та медичної діагностики.

Професійний відбір – визначення ступеню професійної гідності дитини – інваліда до конкретної професії у відповідності до нормативних вимог.

Професійна, виробнича та соціальна адаптація – система заходів, яка сприяє професійному становленню дитини – інваліда, формуванню у неї відповідних соціальних та професійних якостей, установлень та потреб до активної творчої праці, досягненню вищого рівня професіоналізму.

Питання, які виносяться на самостійне опрацювання (до іспиту, заліку):

1. Профвідбір керівників і формування резерву кадрів.
2. Планування особистої ділової кар'єри.

3. Діагностичні ознаки вибору професії, соціотип особистості.
4. Неформальні методики вибору професії.
5. Діагностування лояльності та благонадійності персоналу.
6. Асесмент-центри, їх організація та робота.

Дати відповіді на питання (для обговорення на семінарських заняттях):

1. Мета профвідбору.
2. Методи профвідбору службовців.
3. Методи профвідбору представників робітничих професій.
4. Діагностика лідерських якостей, профвідбір майбутніх керівників.
5. Тести найдоцільніші при профвідборі.
6. Порядок і вимоги проведення процедури підбору найму персоналу на підприємстві.

Теми рефератів:

1. Психологічні класифікації особистості.
2. Приклад психодіагностики претендента на посаду персонал-менеджера.
3. Професійна придатність
4. Приборні методики з використанням складних технічних засобів, їх склад для діагностики психофізіологічних вимог до посади.

Опитувальник для визначення типів мислення

1. Мені легше що-небудь зробити, ніж пояснити, чому я так зробив.
2. Я люблю складати програми для комп'ютерів.
3. Я люблю читати художню літературу.
4. Я люблю живопис (скульптуру).
5. Я не надаю переваги роботі, в якій чітко все визначено.
6. Мені легше засвоїти будь-що, якщо я маю можливість маніпулювати предметами.
7. Я люблю грати в шахи, шашки.
8. Я легко формулюю свої думки як в усному, так і в письмовому вигляді.
9. Я хотів би займатися колекціонуванням.
10. Люблю і розумію абстрактний живопис.
11. Я скоріше хотів би бути слюсарем, ніж інженером.
12. Для мене алгебра цікавіша, ніж геометрія.
13. У художній літературі для мене важливіше не те, що сказано, а як сказано.
14. Я люблю відвідувати видовищні заходи.

15. Мені не подобається регламентована робота.
16. Мені не до вподоби що-небудь робити своїми руками.
17. У дитинстві я створював свій шифр для листування з друзями.
18. Я надаю великого значення формі виявлення думок.
19. Мені важко передати зміст оповідання без його образного уявлення.
20. Я не люблю відвідувати музеї, тому що вони всі однакові.
21. Будь-яку інформацію я сприймаю як керівництво до дії.
22. Мене більше приваблює товарний знак фірми, ніж її назва.
23. Мене приваблює робота коментатора радіо, телебачення.
24. Знайомі мелодії викликають в голові певні картини.
25. Люблю фантазувати.
26. Коли я слухаю музику, мені хочеться танцювати.
27. Мені цікаво вивчати креслення та схеми.
28. Мені подобаються уроки літератури.
29. Знайомий запах викликає всю картину подій, що відбувалися багато років тому.
30. Різноманітні захоплення роблять життя людини багатшим.
31. Дійсне тільки те, до чого можна доторкнутися руками.
32. Я надаю перевагу точним наукам (математиці, фізиці).
33. Я за словом в кишеню не лізу.
34. Люблю малювати.
35. Одну й ту ж виставу можна дивитись багато разів, головне — гра акторів, нова інтерпретація.
36. Мені подобалось у дитинстві збирати механізми з деталей конструктора.
37. Мені здається, що я зміг би вивчити стенографію.
38. Мені подобається читати вірші вголос.
39. Я згоден з думкою Ф. М. Достоєвського, що краса врятує світ.
40. Я надав би перевагу професії закрійника, а не кравця.
41. Краще зробити табуретку руками, ніж займатись її проектуванням.
42. Мені здається, що я зміг би освоїти професію програміста.
43. Люблю поезію.
44. Перш ніж виготовити яку-небудь деталь, я спочатку роблю креслення.
45. Мені більше подобається процес діяльності, ніж її кінцевий результат.
46. Для мене краще попрацювати в майстерні, ніж вивчити креслення.
47. Мені цікаво було б розшифрувати давні тайнописи.
48. Я завжди готуюсь до промови, хоч і не впенений, що знайду необхідні слова.
49. Більше люблю розв'язувати задачі з геометрії, ніж з алгебри.
50. Навіть у налагодженій справі намагаюсь творчо щось змінити.
51. Я люблю вдома творити ручні вироби, майструвати.
52. Я зміг би оволодіти мовами програмування.

53. Мені неважко написати твір на задану тему.
54. Мені важко уявити неіснуючий предмет.
55. Сумніваюсь навіть у тому, що для інших очевидно.
56. Мені краще самому відремонтувати праску, ніж нести її у майстерню.
57. Я легко засвоюю граматичні конструкції мови.
58. Люблю писати листи.
59. Сюжет кінофільму можу уявити як ряд образів.
60. Абстрактні картини дають багато інформації до роздумів.
61. У школі мені найбільше подобались уроки праці, ведення домашнього господарства.
62. У мене немає проблем з вивченням іноземної мови.
63. Я охоче розповідаю, якщо мене просять друзі.
64. Я легко можу уявити зміст почутого.
65. Я не хотів би підпорядковувати своє життя певній системі.
66. Я спочатку зроблю, а потім думаю про правильність рішення.
67. Гадаю, що зміг би вивчити китайські ієрогліфи.
68. Не можу не поділитись щойно почутою новиною.
69. Мені здається, що робота сценариста цікава.
70. Мені подобається робота дизайнера.
71. При вирішенні будь-якої проблеми мені легше йти методом проб і помилок.
72. Якщо у мене була б машина, то вивчити дорожні знаки не так вже й складно.
73. Я легко знаходжу спільну мову з незнайомими людьми.
74. Мене приваблює робота художника-оформлювача.
75. Не люблю ходити одним і тим же шляхом.

Обробка і аналіз даних

У протоколі дослідження підраховується сума плюсів для кожного фактора (п'ять вертикальних стовпчиків):

- 1) предметне мислення;
- 2) символічне мислення;
- 3) знакове мислення;
- 4) образне мислення;
- 5) креативність.

Шкала оцінки вираженості креативності і базового типу мислення розбивається на три інтервали: низький рівень (від 0 до 5 балів), середній (від 6 до 9 балів) і високий (від 10 до 15 балів).

Література [1, 2, 8, 15, 16, 24, 25, 36, 37, 38]

Тема 8. Джерела забезпечення підприємства кадрами

Питання, які виносяться на самостійне опрацювання (до іспиту, заліку):

1. Зміст активної підтримки безробітних в службі зайнятості.
2. Особливості організації та проведення семінарів для безробітних.
3. Категорії громадян, які відносяться до соціально вразливих.
4. Особливості професійної орієнтації соціально вразливих категорій населення.
5. Основні нормативно-правові документи, що стосуються сфери професійної орієнтації на державному рівні.

Дати відповіді на питання (для обговорення на семінарських заняттях):

1. Що значить самовизначення народу України?
2. Визначте розподіл обов'язків по профорієнтації на підприємствах?
3. Охарактеризуйте структуру центрів зайнятості?
4. Пригадайте технологію організації працевлаштування незайнятого населення?
5. Визначте зміст та порядок роботи семінарів з навчання безробітних техніці пошуку роботи.

Теми рефератів:

1. Профорієнтаційна робота, як державна політика в галузі працевлаштування.
2. Професійна освіта, професійне інформування молоді.
3. Форма забезпечення кадрами підприємств
4. Форми, значення для забезпечення народного господарства кадрами.

Література [1-6, 7, 7-21, 23, 24, 29, 31-33]

35

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Номер теми контрольної роботи студент вибирає за останньою цифрою номера своєї залікової книжки.

Студенту пропонується ознайомитися зі змістом вибраної теми, вивчити необхідний для виконання роботи теоретичний і законодавчий матеріал за наявною науково-методичною літературою, а також за самостійно підбраною спеціальною і додатковою літературою.

Перед написанням роботи студент повинен продумати план її викладу.

Структура контрольної роботи: план; вступ (розглядаються основні положення вибраної теми); основна частина (викладаються питання конкретного застосування

чинних положень, форм і методів у практичній діяльності); висновки. Контрольну роботу слід оформити відповідно до встановлених вимог. Використані цитати або дані з літератури повинні бути точними; їх необхідно давати в лапках із зазначенням відповідних джерел. Студент виконує контрольну роботу самостійно, акуратно, чітким і розбірливим почерком. Допускається також машинописний варіант. Обсяг роботи — 15 сторінок.

Наприкінці контрольної роботи на окремій сторінці наводиться список використаної літератури, ставляться підпис і дата виконання.

Контрольну роботу рецензує й оцінює викладач (за п'ятибальною шкалою).

У разі одержання негативної оцінки контрольну роботу з рецензією повертають студенту для доопрацювання з урахуванням зауважень. Після доопрацювання студент здає роботу з рецензією для повторної перевірки.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Профорієнтаційна робота на виробництві: принципи, форми і методи організації.
2. Професіографія як процес вивчення й опису професії.
3. Психомоторна організація людини і методи її вивчення.
4. Методи профорієнтаційної і профконсультаційної роботи.
5. Профадаптаційна робота на підприємстві.
6. Соціальні, економічні і педагогічні чинники вибору професії.
7. Планування й організація роботи відділу кадрів з профорієнтації і профконсультації.
8. Професійна придатність і методи її вивчення.
9. Управління професійною орієнтацією і професійною освітою.
10. Впровадження системи заходів з профвідбору і розрахунок її економічної доцільності.
11. Підготовка професійних керівників.
12. Безперервне навчання працівників.
13. Вибір форм і змісту навчання працівників на конкретному підприємстві.
14. Планування особистої ділової кар'єри, її зв'язок з безперервною освітою.
15. Ділові ігри як метод навчання й атестація кадрів. Методи оцінки ефективності витрат на персонал.
16. Методи оцінювання ефективності витрат на персонал.
17. Навчання керівників і центри оцінювання персоналу.
18. Організація і планування трудової кар'єри працівників.
19. Психотехнології та акмеологічний підхід до навчання.
20. Підготовка кадрів в економічно розвинених країнах.
21. Документація на забезпечення системи підвищення кваліфікації кадрів.
22. Апаратні методи профвідбору.

23. Характеристика інструментаріїв, що використовуються у профорієнтації (опитувальники).
24. Соціологічний аналіз професійної спрямованості особистості.
25. Специфіка профвідбору на профпридатність до професій типу “людина-людина”.
26. Профвідбір на профпридатність до професій типу “людина-техніка”.
27. Профвідбір на посаду менеджера з персоналу.
28. Програмно-цільовий підхід до профадаптації у виробничій сфері.
29. Тестування як метод профорієнтаційної роботи, його недоліки та переваги, вимоги до техніки проведення.
30. Вибіркова співбесіда як метод підбору кадрів.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Профорієнтаційна робота як державна політика в галузі працевлаштування.
2. Професійна освіта, професійне інформування молоді. Форми, значення забезпечення народного господарства кадрами.
3. Основні напрями самовизначення людини.
4. Особливості самовизначення як процесу.
5. Відповідальність за самовизначення.
6. Розроблення проекту життєвого шляху.
7. Склад нормативної бази з профорієнтаційної роботи зі старшокласниками.
8. Система профорієнтаційної роботи.
9. Форми забезпечення кадрами підприємств.
10. Нормативна основа роботи з працевлаштування безробітних державними службами зайнятості.
11. Методи роботи рекрутингових і кадрових агенцій.
12. Соціально-економічний аспект профорієнтаційної роботи.
13. Медико-біологічний аспект профорієнтаційної роботи.
14. Поняття професіографії.
15. Історія розвитку професіографічної науки та практики.
16. Основні типи самовизначення людини.
17. Особливості самовизначення людини як процесу.
18. Різниця між професійним самовизначенням і вибором виду діяльності.
19. Мотивація професійного самовизначення.
20. “Карта інтересів”, її зміст і заповнення.
21. Зміст “єдиного тарифно-кваліфікаційного довідника” та “кваліфікаційного

довідника посад службовців”.

22. Що вивчає професіографія як наука?
23. Принципи професіографії.
24. Що таке професіограма?
25. Які бувають психологічні типи професій?
26. Вимоги до особистих якостей людини, яка бажає обійняти посаду професії типу “людина-людина”.
27. Вимоги до особистих якостей людини, яка бажає обійняти посаду професії типу “людина-знакова система”.
28. Вимоги до особистих якостей людини, яка бажає обійняти посаду професії типу “людина-художній образ”.
29. Вимоги до особистих якостей людини, яка бажає обійняти посаду професії типу “людина-техніка”.
30. Вивчення професійної діяльності згідно з модульним підходом.
31. Мета професійного консультування.
32. Кабінети профорієнтації, їх місце знаходження, зміст роботи.
33. Психограма: її зміст і використання.
34. Мета медичного професійного консультування.
35. Мета і зміст психодіагностики на виробничі посади.
36. Якими нормативними документами керуються профконсультанти?
37. Види професійних консультацій.
38. Мета професійної діагностики особистості.
39. Професії, опанування якими потребує спеціального профвідбору.
40. Мета профвідбору.
41. Методи профвідбору службовців.
42. Методи профвідбору представників робітничих професій.
43. Професійна придатність — на базі якої інформації вона визначається?
44. Профвідбір керівників і формування резерву кадрів.
45. Планування особистої ділової кар’єри.
46. Діагностичні ознаки вибору професії, соціотип особистості.
47. Неформальні методики вибору професії.
48. Психологічні класифікації особистості.
49. Діагностика лідерських якостей, профвідбір майбутніх керівників.
50. Тести найдоцільніші при профвідборі.
51. Приклад психодіагностики претендента на посаду персонал-менеджера.
52. Порядок і вимоги проведення процедури підбору найму персоналу на підприємстві.

53. Приборні методики з використанням складних технічних засобів, їх склад для діагностики психофізіологічних вимог до посади.
54. Діагностування лояльності та благонадійності персоналу.
55. Асімент-центри, їх організація та робота.
56. Система безперервного навчання.
57. Досвід зарубіжних країн у системах безперервного навчання персоналу.
58. Економічна та соціальна ефективність заходів з професійної орієнтації.
59. Зміст програм професійної адаптації на підприємстві.
60. Ефективність витрат на навчання персоналу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Режим доступу:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Закон України “Про зайнятість населення”. Режим доступу:
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/45/2012>
3. Концепція державної системи професійної орієнтації населення. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/842-2008-%D0%BF>
4. Положення про Державну службу зайнятості. Режим доступу:
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/19/2013>
5. Порядок надання територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику в сфері зайнятості населення та трудової міграції, послуг з професійної орієнтації осіб. Режим доступу:
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0131-13>
6. Єдина технологія надання соціальних послуг центрами зайнятості України. Режим доступу: <http://ipk-dszu.kiev.ua/185-yedina-texnologiya-nadannya-socialnix-poslug-yetnasp-udoskonalena.html>

Основна

7. Авдєєв Л.Г. Стан та перспективи розвитку професійної орієнтації в Україні : наук.-метод. посіб. для працівників служби зайнятості. – К. : ІПК ДСЗУ, 2012. – 64 с.
8. Бодров В.А. Психология профессиональной пригодности. – М.: ПЭРСЭ, 2001. – С. 511.
9. Вітковська О.І. Професійне самовизначення особистості і практичні аспекти професійної консультації. Монографія. – К.: Науковий світ, 2001. – 91с.

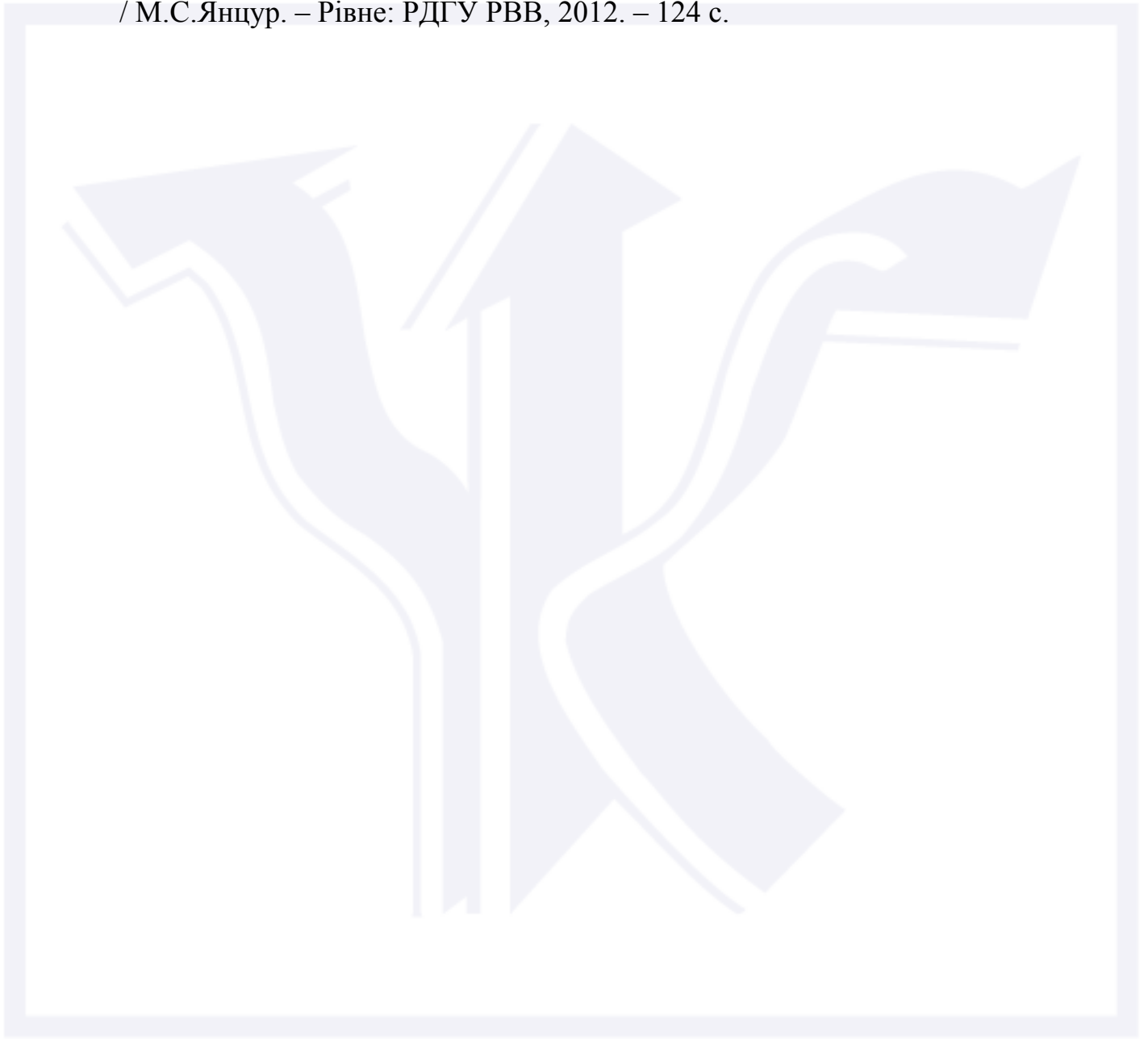
10. Гончарова Н.О. Основи професійної орієнтації / За ред.. В.Ф. Моргуна. Навч.посібник. – К.: Видавничий Дім "Слово", 2010. – 168 с.
11. Зеер Э. Ф., Павлова А. М., Садовникова Н. О. Профорієнтологія: Теорія і практика: Учебное пособие для высшей школы - М., 2006. - 192 с.
12. Ильин Е. П. Дифференциальная психология профессиональной деятельности -СПб., Питер, 2008. - 432 с.
13. Климов Е.А. Как выбирать профессию: Кн.для учащихся / Е.А.Климов – М.: Просвещение, 1984. – 160 с.
14. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996. – 512 с.
15. Коропецька О.М. Профорієнтація та профпідбір: Навчальний посібник -Ів-Франківськ, - 2009. - 348с
16. Лукашевич М.П., Сингаевская И.В., Бондарчук Е.И. Психология труда. – К.: МАУП, 2004. – С. 112.
17. Міропольська М.А. Професійна орієнтація безробітних: організаційно-психологічні умови її здійснення в службі зайнятості. // Зб. матеріалів II Всеукраїнської науково-практ.конф. “Психологія особистості безробітного”. – К.: ІПК ДСЗУ, 2005. – С.296-304.
18. Міропольська М.А. Професійна орієнтація дорослих // Дидактика професійної школи/ Зб.наук.пр.: Вип.ІІ/ Ред.кол. С.У.Гончаренко, В.О.Радкевич, І.С. Каньковський та інш. – Хмельницький:ХНУ, 2005. – С.133-135.
19. Синявський В.В., Маршавін Ю.М., Авдєєв Л.Г., Міропольська М.А. Професійна орієнтація в системі державної служби зайнятості: Навч.посіб. / За заг. ред. О.В. Киричука. – К. : ІПК ДСЗУ, 2009. – 230 с.
20. Професійна орієнтація в документах : збірник нормативних, інструктивних та методичних матеріалів з питань професійної орієнтації незайнятого населення та інших категорій громадян / [уклад. Л.Г. Авдєєв, Н.В. Ортікова]. – К.: ІПК ДСЗУ, 2013. – 126 с.
21. Розвиток професійної орієнтації в Україні : наук.-допом. бібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [та ін.] ; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Стельмах Н. А., Ніколюк Л. І. ; наук. ред.: Рогова П. І., Чепурна Н. М.; наук. консультант Мельник О. В. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – К. ; Черкаси: [б. в.], 2009. – 196 с.
22. Синявський В.В. Психологічні основи професійної консультації безробітних: навч.-метод. посіб. // В.В. Синявський. – К. : ІПК ДСЗУ, 2011. – 90 с. Режим доступу: <http://ipk-dszu.kiev.ua/elekt.html> (вкладка “Навчальні посібники”)
23. Технології професійної орієнтації населення в умовах ринку праці: монографія / авт. кол. : Н.А. Побірченко, Н.І. Литвинова, В.В. Синявський та ін.. – К. : Педагогічна думка, 2011. – 256 с.

24. Теорія і практика професійної орієнтації : методический материал / МАУП ; уклад. Н. Г. Швець. - К. : Персонал, 2010. - 271 с.
25. Янцур М.С. Класифікація, аналіз та опис професій з практикумом: навч.-монограф. посібник / М.С.Янцур. – Рівне: РДГУ РВВ, 2006. – 250с.
26. Янцур М. С. Основи професіографії: практикум / М. С. Янцур. – К.: МПУ ДЦЗ, МОУ РДП, 1996. – 224 с.
27. Янцур М.С. Практикум з професійної орієнтації і методики профорієнтаційної роботи: навчальний посібник / М.С.Янцур. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2012. – 216 с.
28. Янцур М.С. Професійна орієнтація і методика профорієнтаційної роботи: курс лекцій: навч. посібник / М.С.Янцур. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2012. – 464 с.

Додаткова

29. Авдєєв Л.Г., Ортікова Н.В. Професійна орієнтація безробітних громадян та молоді: Навч.-метод. розробка – К. : ІПК ДСЗУ, 2013. – 55 с.
30. Авдєєв Л.Г. Інформаційно-методичний довідник з професійної орієнтації. – К. : ІПК ДСЗУ, 2011. – 36 с. Режим доступу: <http://ipk-dszu.kiev.ua/novini/196-naukovo-praktichni-vidannya.html>
31. Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (29–30 листопада 2012 р., м. Київ): у 2 ч. – Ч. 1 / уклад.: Л.М. Капченко, С.О. Тарасюк, Л.Г. Авдєєв та ін. – К. : ІПК ДСЗУ, 2012. – 293 с.
32. Алексеева А.В. Актуалізація потенціалу конкурентоздатності особистості в ситуації безробіття: навчально-методична розробка. – К. : ІПК ДСЗУ, 2011. – 86 с. Режим доступу: <http://ipk-dszu.kiev.ua/novini/196-naukovo-praktichni-vidannya.html>
33. Науково-методичне забезпечення професійної орієнтації безробітних: психологічний аспект : науково-методичні рекомендації / С.О. Тарасюк, Н.В. Ортікова, В.П. Логвиненко та ін.; / за заг. ред. С.О. Тарасюк. – К. : ІПК ДСЗУ, 2012. – 168 с. Режим доступу: <http://ipk-dszu.kiev.ua/novini/196-naukovo-praktichni-vidannya.html>
34. Овчарова Р.В. Справочная книга социального педагога / Р.В. Овчарова. – М.: ТЦ "Сфера", 2001. – 480 с.
35. Социальная работа с молодежью. Учебное пособие. Под редакцией: Басова Н. Ф. – М. : Издательско-торговая корпорация Дашков и К°, 2009. - 328 с.
36. Соціальна педагогіка: словник-довідник / За заг.ред. Т.В.Алексєєнко. – Вінниця: Планер. – 2009. – 542 с.
37. Шеховцова Л., Шеховцов О. Психологическое сопровождение выбора профессии в школе - СПб., 2006. - 176 с.

38. Янцур М. С. Професійна психодіагностика: практикум / М.С. Янцур. – К.: МПУ ДЦЗ, МОУ РДПІ, 1995. – 159 с.
39. Янцур М.С. Словник-довідник з професійної орієнтації: навчальний посібник / М.С.Янцур. – Рівне: РДГУ РВВ, 2012. – 124 с.

МАУП

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ “ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ. ПІДБІР КАДРІВ” (Професійна орієнтація та підготовка кадрів»),....	4
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	5
ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ “ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ. ПІДБІР КАДРІВ” (ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ ТА ПІДГОТОВКА КАДРІВ»),.....	6
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	35
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	37
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	39
ЗМІСТ.....	43